

<http://www.elculture.gr/blog/article/zwes-twn-allwn/>

Σονάτα για ένα καλό θέατρο

Στο Θέατρο Θησείον οι «Ζωές των άλλων» του Άλμπερτ Οστερμάιερ

08.01.2013

Κείμενο: [Τώνια Καράογλου](#)

Πρόκειται για τη θεατρική μεταφορά (2009) της ομώνυμης –και πολύ αγαπημένης (και) στην Ελλάδα– κινηματογραφικής ταινίας του Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ (2006), που **ανεβαίνει για πρώτη φορά στη χώρα μας, σε σκηνοθεσία της Αλίκης Δανέζη-Knutsen**. Η πολυταξιδεμένη σκηνοθέτιδα, με εμπειρία εξίσου στο θέατρο και στον κινηματογράφο, ενορχήστρωσε με μεγάλη φροντίδα μια παράσταση συνόλου, στην οποία δεν έχει θέση καμία παραφωνία.

Η σκηνοθέτιδα, που συνυπογράφει με τον Μανώλη Δούνια και τη διασκευή του έργου, έθεσε ολοφάνερα ως **στόχο της την ανάδειξη** όχι της εξωτερικής δράσης, του «σασπένς» της υπόθεσης, αλλά **του εσωτερικού κόσμου των ηρώων και των μεταξύ τους σχέσεων** (συνεπικουρούμενη προφανώς από το ίδιο το έργο· είναι χαρακτηριστικό, για παράδειγμα, ότι κάθε βασικός ήρωας –ο συγγραφέας, η ηθοποιός, ο πράκτορας και ο υπουργός– έχει από έναν εσωτερικό μονόλογο με τον οποίο κοινωνεί τις σκέψεις τους στους θεατές). Εύστοχα, η σκηνοθεσία δεν αποπειράθηκε να μιμηθεί ή έστω να αναπαραστήσει την ταινία, αλλά αντίθετα εκμεταλλεύτηκε τους θεατρικούς κώδικες για να δημιουργήσει ένα αυθύπαρκτο δημιούργημα. Έτσι, καθόλη τη διάρκεια της παράστασης οι θεατές συμμετέχουν σε ένα σκηνικό γεγονός που μεταχειρίζεται εξίσου τα **ρεαλιστικά μέσα** (και φαίνεται να αποτυπώνει ένα κομμάτι αληθινής ζωής) **και την υπονόμηση της ψευδαίσθησης**.

Η μεγάλη κατάκτηση της παράστασης ήταν ότι **δημιούργησε ατμόσφαιρα**. Σε αισθητικό επίπεδο κατ' αρχήν, χάρη στο σκηνικό, στα κοστούμια και στους φωτισμούς, που έφεραν στη σκηνή του θεάτρου ένα κομμάτι από την Ανατολική Γερμανία του '80, όχι προς χάριν κάποιας νατουραλιστικής επιδίωξης, αλλά με έναν τρόπο «μαγικό», σαν να βλέπουμε φωτογραφία της δεκαετίας με τη χαρακτηριστική αχνοκίτρινη, ξεθωριασμένη όψη των (γήινων) χρωμάτων.

Εξαιρετική η ιδέα του σκηνικού (Κική Πίττα), ένα σύνολο των απαραίτητων σκηνικών αντικειμένων τοποθετημένα σε παράταξη στο κέντρο του σκηνικού χώρου και εκατέρωθεν του οι θεατές να παρακολουθούν τη δράση, όχι πάντοτε μετωπικά χάρη σε αυτή τη διάταξη, ακόμη και χωρίς οπτική επαφή κάποιες φορές (όταν η δράση μεταφέρεται έξω), ακριβώς όπως απαιτεί η κρυφή παρακολούθηση της ζωής των άλλων. Πλήθος αντικειμένων πάνω στη σκηνή, συσσωρευμένα τεκμήρια ζωής (εκπληκτικό το φροντιστήριο της παράστασης), αλλά το μάτι σκαλώνει στους στοιβαγμένους εδώ κι εκεί φακέλους με τα περίφημα αρχεία της Στάζι και στα καλώδια των μηχανισμών παρακολούθησης που διατρέχουν ολόκληρο το εύρος της σκηνής, ορατά για εμάς, αόρατα για τους ήρωες. Αργότερα στην παράσταση, τα κρυμμένα μικρόφωνα που μεταφέρουν αλλοιωμένες τις φωνές των ηθοποιών, όπως θα ακούγονταν στα αυτιά του πράκτορα που τους παρακολουθεί, αποτελούν μια μικρή αλλά καλοδεχούμενη λεπτομέρεια, ενδεικτική της συνολικής σκηνικής φροντίδας.

Εξαιρετικός και ο τρόπος που χρησιμοποιήθηκε ο χώρος του θεάτρου· η σκηνοθεσία και η σκηνογραφία εκμεταλλεύτηκαν την οικεία αίσθηση που δημιουργεί ο ενιαίος χώρος σκηνής και πλατείας στο «Θησεϊόν», έπαιξαν με το μέσα και το έξω, ιδιαίτερα με το πραγματικό έξω όταν η πίσω πόρτα του θεάτρου ανοίγει στο δρόμο του Ψυρρή για να «φιλοξενήσει» τη δραματική κορύφωση της ιστορίας, ενώ απολύτως στο πνεύμα του έργου ήταν ακόμη και το γεγονός ότι ο ηχολήπτης είναι ορατός για τους (μισούς) θεατές.

Η παράσταση οφείλει τα μέγιστα και στους ηθοποιούς της. **Υποκριτική χαμηλών τόνων αλλά μέγιστης εκφραστικότητας και από τους πέντε ανεξαιρέτως:** τον Γιώργο Συμεωνίδη, που πραγματοποίησε υποκριτικό άθλο, υποδυόμενος επτά(!) ρόλους, μεταμορφωνόμενος με την αλλαγή ενός-δύο αξεσουάρ και αλλάζοντας υποκριτικό κώδικα για τον καθένα από αυτούς· τον Κώστα Μπερικόπουλο, που ως Μπρούνο Χεμπφ ισορρόπησε ανάμεσα στην αλαζονεία του ισχυρού και στη μικροπρέπεια του ερωτευμένου άνδρα· την Άννα Μάσχα, που εστίασε στην εύθραυστη ανασφάλεια της ηθοποιού Κρίστα-Μαρία Ζίλαντ, και τον Φάνη Μουρατίδη, στο ρόλο του συγγραφέα Γκεόργκ Ντράιμαν· τέλος, τον Μανώλη Μαυροματάκη, στο ρόλο του Γκερντ Βίσελερ, που με εξαιρετική λιτότητα και δραματική οικονομία προσέγγισε τον πολύπλοκο χαρακτήρα του ρόλου του και στον οποίο χρωστάμε το συγκινητικό, συγκλονιστικό φινάλε της παράστασης (που δε μειώθηκε στο ελάχιστο από την εκ των προτέρων γνώση της υπόθεσης).

ΥΓ: Η παράσταση ξεκινάει και συνεχίζει με αργούς ρυθμούς, για να «επισπεύσει» κατά το τελευταίο μισάωρο, όπου διαδραματίζονται το ένα μετά το άλλο όλα τα καθοριστικά γεγονότα που οδηγούν στο φινάλε. Το γεγονός αυτό αναρωτιέμαι μήπως δημιουργεί μια δραματική ανισομέρεια, η οποία πάντως δε μειώνει στο ελάχιστο την αξία της παράστασης και την ακρίβεια όσων σημειώθηκαν παραπάνω.

Η παράσταση [«Οι ζωές των άλλων»](#) παίζεται στο Θέατρο Θησεϊόν έως τις 28/4.